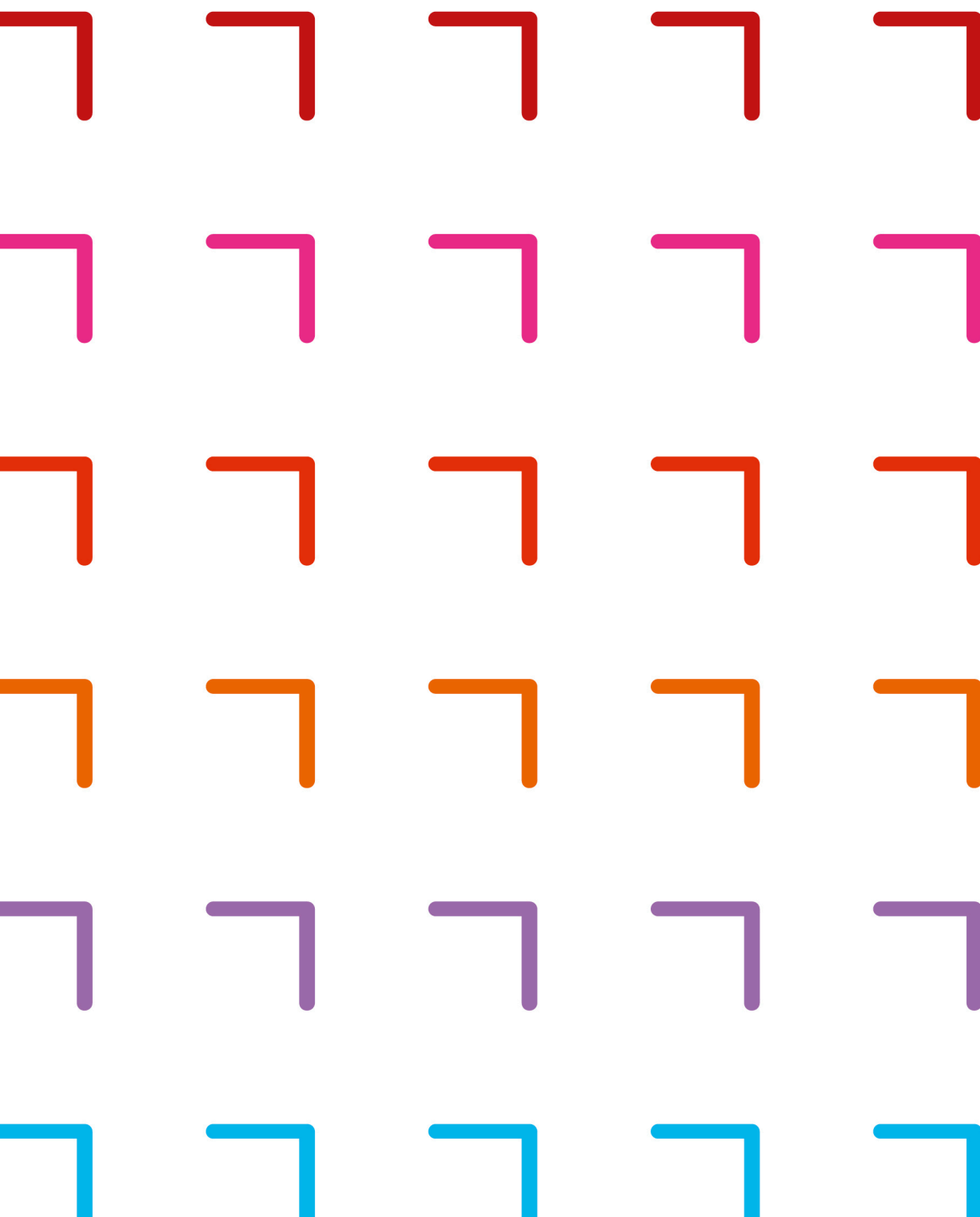

ADVIES 166
EINDRAPPORT
INNOVATIEREGIEGROEP
BOUW
1 MAART 2012

ADVIES 166
EINDRAPPORT
INNOVATIEREGIEGROEP
BOUW
1 MAART 2012

INHOUD

SITUERING

ADVIES

SITUERING

Op 7 april 2011 ontving de VRWI de opdracht van Vlaams minister van Innovatie Ingrid Lieten tot oprichting van een innovatieregiegroep (iRG) rond het thema Bouw. In haar brief formuleerde zij de opdracht als volgt:

“De ervaring met de eerste innovatieregiegroepen ‘Automotive’ en ‘Chemie’ heeft geleerd dat ze een goed forum zijn om op een onafhankelijke manier, vanuit een expertensie, tot een strategische innovatieagenda te komen voor Vlaanderen, met het oog op een duurzame en gediversifieerde tewerkstelling.

Ik zou bij deze de VRWI willen vragen om op korte termijn over te gaan tot het opstarten van een innovatieregiegroep rond het thema Bouw, waarbij Bouw breed wordt gedefinieerd en vooral vanuit zijn belangrijke rol in energie en milieu wordt bekeken.”

Aangezien het thema ‘Bouw’ bijzonder veelomvattend is, werd in een eerste fase (april – juni 2011) een voorbereidende studie uitgevoerd door de VRWI-staf gebruikmakend van beschikbare documenten, op basis waarvan een startnota werd uitgewerkt met een aantal prioritaire thema’s. In dezelfde periode werd de iRG samengesteld. Er werd voorzien in zowel een expertengroep als een klankbordgroep. De aandachtspunten uit de startnota werden vervolgens verder uitgewerkt tijdens bilaterale gesprekken met enkele iRG-leden, die plaatsvonden in de loop van september en oktober 2011. In november 2011 gingen de plenaire sessies van start om de diverse thema’s met de hele groep te behandelen en tot concrete en breed gedragen aanbevelingen te komen. De zittingen werden achtereenvolgens gehouden eind november 2011 (expertengroep en klankbordgroep), eind december 2011 (enkel expertengroep), midden januari 2012 (enkel klankbordgroep) en eind januari 2012 (enkel expertengroep). Tot slot werd het eindrapport gefinaliseerd via een schriftelijke procedure met zowel de experten- als de klankbordgroep.

Op 1 maart 2012 werd het eindrapport van de iRG Bouw voorgesteld aan de VRWI. Conform de vastgelegde procedure, heeft de VRWI een grondige bespreking gevoerd over dit rapport. Deze heeft geleid tot voorliggend advies.

ADVIES

1. De VRWI spreekt zijn waardering uit voor de grondigheid van het rapport iRG Bouw, dat helder en logisch is opgebouwd en een diepgaand inzicht verschaft in de belangrijkste uitdagingen voor de Vlaamse bouwsector. De Raad ondersteunt ten volle de vaststellingen van de iRG Bouw en de concrete aanbevelingen die hieruit voortvloeien. De VRWI dringt er dan ook ten zeerste op aan dat Vlaams minister van Innovatie Ingrid Lieten en haar collega-ministers in de Vlaamse regering maximaal rekening houden met de aanbevelingen van de iRG, en dit bij alle beslissingen die de Vlaamse bouwsector in brede zin aanbelangen, over de Vlaamse beleidsdomeinen heen.

2. De VRWI wenst te beklemtonen dat de bouwsector een maatschappelijk belangrijke sector is: iedereen heeft recht op een dak boven zijn hoofd. Bovendien is het socio-economisch belang van de bouwsector nog meer uitgesproken in België, waar een 'eigen huis' vaak de belangrijkste spaarpot is. Nieuwe normen dreigen ervoor te zorgen dat deze spaarpot zwaar in waarde daalt, wat problematisch is voor de steeds groeiende groep ouderen. Hier heeft de overheid een belangrijke rol te spelen. Een tweede grote maatschappelijke uitdaging is de blijvende betaalbaarheid van huisvesting.

3. De VRWI onderschrijft de dringende nood aan een betere afstemming binnen het Vlaamse beleidsniveau en het hanteren van een horizontale, geïntegreerde aanpak. Omdat de bouw, en bij uitbreiding dus ook innovatie in de bouw, een impact heeft op ongeveer alle domeinen van het Vlaamse beleid (energie, materialenbeheer, ruimtelijke ordening, woonbeleid, enz.) moet komaf worden gemaakt met de bestaande gefragmenteerde aanpak waarbij elk beleidsdomein regelgeving uitwerkt en toepast, zonder altijd rekening te houden met regelgevende initiatieven van andere beleidsdomeinen. Eerder dan dat, heeft innovatie in de bouw nood aan een holistische, domeinoverschrijdende aanpak, die rechtszekerheid garandeert.

De VRWI ziet de aanstelling van een projectcoördinator van overheidswege – zoals de iRG voorstelt – dan ook als een noodzakelijke, maar tijdelijke tussenstap, in afwachting van de totstandkoming van deze optimale aanpak die noopt tot een grondige reorganisatie en afstemming binnen het Vlaamse beleid. De VRWI ziet voor deze projectcoördinator twee belangrijke taken weggelegd:

Eenzijds moet deze – zoals de iRG aangeeft – als aanspreekpunt fungeren voor grote bouwprojecten. Hij moet het project/consortium doorheen de betrokken administraties loodsen zodat het snel en efficiënt de nodige vergunningen kan verwerven. Momenteel

duurt dit voor grote projecten vaak te lang. Hierdoor dreigen bedrijven naar het buitenland te trekken waar de procedures minder omslachtig en tijdsintensief zijn. De aanstelling van een projectcoördinator moet dit verhinderen en zorgen voor efficiënte en snelle gunningsprocedures.

Anderzijds – en bijkomend aan het voorstel van de iRG – verbindt de VRWI nog een tweede belangrijke taak aan de functie van projectcoördinator. Op basis van zijn ervaring met concrete bouwprojecten moet de coördinator een inventaris opmaken van alle pijnpunten binnen de Vlaamse overheid die een vlotte werking van de betrokken diensten belemmeren (qua regelgeving, procedures, overlegkanalen, enz.). Dit overzicht kan dan uiteindelijk leiden tot de grondige reorganisatie en optimale afstemming binnen het Vlaamse beleidsniveau, waaraan de bouwsector zoveel nood heeft.

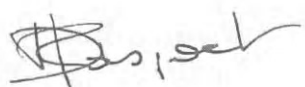
4. Ook de oproep van de iRG om zo snel mogelijk een concrete tijdslijn op te stellen van welke doelstellingen en prestaties op welke termijn gehaald moeten worden, wordt verwelkomd door de VRWI. Het ontbreekt vandaag immers aan duidelijkheid hieromtrent. Noch materiaalproducenten, noch aannemers en uitvoerders, noch particuliere bouwheren zijn op de hoogte van het tijdsplan naar de steeds strengere vereisten op Europees, federaal en regionaal niveau. Dit is problematisch voor de diverse actoren binnen de sector. Door een concreet tijdsplan op te stellen kan de overheid meer rechtszekerheid bieden en ervoor zorgen dat alle betrokkenen tijdig op de steeds strengere normen kunnen anticiperen.

5. De VRWI begrijpt dat de iRG binnen het krappe tijdsbestek keuzes moest maken, maar wijst er op dat een benchmark van de Vlaamse bouwsector met die van een aantal buurlanden nuttig zou zijn. Uit deze benchmark, waarin een aantal landen systematisch op een aantal criteria vergeleken worden, zoals o.a. strengheid van de regelgeving, innovatieniveau, grootte van de bedrijven, toegankelijkheid van subsidies, fiscale incentives, enz., kan men dan een aantal 'best practices' destilleren. Op basis hiervan kan dan zeer concreet en gericht beleidsadvies aan de Vlaamse overheid geformuleerd worden. De VRWI suggereert dan ook dat het opstellen van een benchmark een nuttige vervolgoefening zou kunnen zijn aansluitend op de werkzaamheden van de iRG Bouw, bijvoorbeeld in de context van de Ronde Tafel Bouw.

6. De VRWI waardeert de aandacht die het rapport besteedt aan de noodzaak om een voldoende instroom van kwalitatief opgeleid personeel te garanderen in de bouwsector. Dit is geen sinecure omdat de sector doorgaans een slecht imago heeft. Daarnaast is bijscholing en specialisatie een absolute 'must' in een sector die zo snel verandert. Het lijkt de VRWI dan ook opportuun om dit rapport ook voor te leggen aan

raden zoals Vliir, Vlhora en Vlor. Tevens dringt de VRWI er op aan om deze problematiek verder uit te werken in de Ronde Tafel Bouw, meer bepaald in de thematische werkgroep rond verbreding van de rekrutering en bevordering van 'skills' in de bouw en in de thematische werkgroep rond werkbaarheid, veiligheid en welzijn op het werk.

7. Tot slot ondersteunt de VRWI ook de oproep van de iRG aan de overheid om zelf het goede voorbeeld te geven, en nog meer dan in het verleden het 'leading by example'-principe te volgen. Ervaring toont immers aan dat als overheden de rol van 'early adopter' op zich nemen, dit doorgaans daadwerkelijk een 'boost' geeft aan innovatie en vervolgens 'spillovers' genereert naar een groter publiek. Specifiek voor de bouwsector betekent dit dat de overheid de klassieke aanbestedingsprocedures (waarbij prijs een belangrijke beslissingsfactor is) moet verlaten en meer ruimte moet creëren voor innovatie-stimulerende aanbestedingsprocedures. Deze laatste zouden de norm moeten worden. Hoewel er recente voorbeelden van innovatieve scholenbouw (BEN-scholen) bestaan, en de overheid experimenteert met nieuwe formules, blijven deze projecten voorlopig nog te beperkt en/of kleinschalig om het verschil te kunnen maken. Het is echt zaak ze uit te breiden en ze op een meer consequente manier te hanteren.

Danielle Raspoet
Secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

